

УДК 811.373

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2025-23-11>

Галина МАТУСЯК

кандидат філологічних наук, доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук, Херсонський державний аграрно-економічний університет, просп. Університетський, 5/2, м. Кропивницький, Україна, 25031

ORCID: 0000-0002-7430-8257

Бібліографічний опис статті: Матусяк, Г. (2025). Функції кримінологічної термінології в англійськомовних новинах служби BBC. *Актуальні питання іноземної філології*, 23, 80–85, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2025-23-11>

ФУНКЦІЇ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АНГЛОМОВНИХ НОВИНАХ СЛУЖБИ BBC

Мета дослідження – визначити специфіку використання кримінологічної термінології в англійськомовному медіаконтенті *Crime BBC News*, виявити тематичні групи термінів і терміносполук та з'ясувати їхні функції у формуванні уявлень читачів про кримінально-правову систему. Для ідентифікації предмету дослідження використано метод суцільної вибірки на текстовому матеріалі ресурсу *Crime BBC News* за 2025 рік. Методологічною основою стала праця J. R. Wilson, у якій застосовано філологічно-філософський підхід до визначення семантичного об'єму концепту «кримінологія» й запропоновано його розширену дефініцію як міждисциплінарного й інтермедіального поняття. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому розкрито ті аспекти кримінологічної термінології, яким у мовознавчому дискурсі не присвячено достатньо уваги, зокрема її ролі у формуванні правової культури читачів медіаконтенту *Crime BBC News*. Метод суцільної вибірки дозволив виокремити чотири найчисельніші тематичні групи кримінологічних термінів, що означають: 1) види правопорушень/злочинів; 2) установи й представників правоохоронної системи; 3) правоохоронні заходи й види покарань; 4) осіб, залучених у злочини – жертв і злочинців. Висока частотність уживаної кримінологічної термінології та її розмаїття дозволяє зробити певні висновки про журналістські стратегії авторів контенту. Виклад новин про стан злочинності у світі на сайті *Crime BBC News* спрямований не стільки на інформування й генерування відповідної емоційної реакції в читачької аудиторії, скільки на розвиток правової культури громадян. Обізнаність читачів новин із вузькогалузєвою термінологією сприяє формуванню уявлень про кримінально-правову систему: про нормативні документи, що визначають дію як злочинну; установи й посадовців, які займаються веденням справ; особливості притягнення до відповідальності; заходи, передбачені законодавством для захисту прав і свобод громадян.

Ключові слова: кримінологічна термінологія, інтернет-ресурс, правова культура, журналістські стандарти, новинний контент.

Halyna MATUSIAK

PhD in Philology, Associate Professor at the Department of Public Management, Law and Humanities, Kherson State Agrarian and Economic University, Universytetskyi Ave, 5/2, Kropyvnytskyi, Ukraine, 25031

ORCID: 0000-0002-7430-8257

To cite this article: Matusiak, H. (2025). Funktsii kryminolohichnoi terminolohii v anhlomovnykh novynakh sluzhby BBC [Functions of criminological terminology in English language news of BBC World Service]. *Current Issues of Foreign Philology*, 23, 80–85, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2025-23-11>

FUNCTIONS OF CRIMINOLOGICAL TERMINOLOGY IN ENGLISH LANGUAGE NEWS OF BBC WORLD SERVICE

The study aims to identify the specificity of using criminological terminology in the English language content of *Crime BBC News*, distinguish between thematic groups of terms and terminological collocations, and define their functions in shaping readers' notions of the criminal justice system. To identify the research subject, the continuous sampling method was applied to the text material of *Crime BBC News* for 2025. The methodological foundation of the research was the scientific essay by J. R. Wilson that employs a philological and philosophical approach

to determining the semantic volume of the «criminology» concept and proposes its expanded definition as an interdisciplinary and intermediary notion. The scientific novelty of the research lies in the fact that it reveals those aspects of criminological terminology that have not been thoroughly examined in linguistic studies, particularly its role in shaping the legal culture of Crime BBC News readers. The continuous sampling method enabled us to distinguish between epy four largest thematic groups of criminological terms denoting: 1) types of offences/crimes; 2) institutions and officials in the law enforcement system; 3) law enforcement measures and types of punishment; 4) individuals involved in a crime, both victims and criminals. The high frequency of criminological terminology used and its diversity allow for drawing some conclusions about the journalistic strategies employed by the authors. The delivery of news about crimes in the world on the Crime BBC News website is aimed more at developing citizens' legal culture than at informing them and evoking their emotional response. News readers' knowledge of narrow-field terminology contributes to shaping their notions of criminal justice system, including regulations that define an act as criminal, institutions and officials involved in criminal procedures, the specifics of bringing to justice, and measures provided for by laws to protect citizens' rights and freedoms.

Key words: *criminological terminology, internet resource, legal culture, journalistic standards, news content.*

Актуальність проблеми. Стиль висвітлення новин у медійному просторі здебільшого залежить від внутрішньої політики видання, хоча орієнтація інтернет-ресурсів на збільшення кількості читачів неухильно призводить до посилення емоційності викладу, надання сенсаційного характеру тій чи іншій події через використання відповідних заголовків та зростання частки емотивної лексики. Утім, деякі медійні компанії дотримуються традиційних способів інформування про поточні події, виразного публіцистичного стилю та чітких журналістських стандартів. Таким, зокрема, є підрозділ Британської телерадіомовної корпорації BBC News, що оперативно збирає й висвітлює поточні новини з усього світу. До мовно-стилістичних особливостей новинних текстів BBC відносять релевантність уживаної лексики, граматичну коректність, чіткість. Директор служби новин, R. Sambrook, у рекомендаціях для авторів текстового контенту щодо стилю викладення інформації підкреслив: «BBC News is expected to set the highest standards in accuracy, fairness, impartiality – and in the use of language» (The BBC News Styleguide, 2003, P. 3). У фокусі уваги журналістів цієї служби – актуальні події суспільного життя, зокрема кримінальна ситуація в різних куточках світу. З огляду на цю вразливу тему важливо наголосити на висвітленні етичних стандартів у рекомендаціях для журналістів: «We must seek to balance the public interest in reporting crime with respect for the privacy and dignity of victims and their families. We should ensure our reporting does not add to people's fear of becoming victims of crime if statistics suggest it is very unlikely» (Reporting Crime and Anti-Social Behavior, 2019). Належне висвітлення кримінальних новин потребує лексики, що допоможе читачеві не лише озна-

йомитися з подробицями скоєння злочинів, а й зрозуміти особливості кримінально-правової системи, призначеної для їх розслідування та притягнення до відповідальності за скоєне. З огляду на це неминучим є використання в текстах новин вузькогалузевої кримінологічної термінології, що сприяє формуванню в читацької аудиторії чітких уявлень про реалії системи правосуддя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошук релевантних джерел у мережі Інтернет вказує на брак публікацій, що безпосередньо стосувалися б аналізу мовного контенту ресурсу Crime BBC News. Утім, виявлено праці дотичні до предмету нашого дослідження, зміст яких скеровує в напрямку лакун, що потребують заповнення. У науковому есеї J. R. Wilson (2015) застосовано філологічно-філософський підхід до визначення семантичного об'єму концепту «кримінологія» й запропоновано його розширену дефініцію, що відрізняється від традиційного тлумачення (Wilson, 2015, P. 62). Науковець прослідковує походження терміну від часу появи в XIX ст. в Італії, Франції, Великобританії та США, первинну семантику та еволюцію в XX і XX ст., а також розглядає його філософські, етичні й гуманістичні аспекти. Автор есею наголошує на міждисциплінарному й інтермедіальному характері концепту, зазначаючи, що «criminology is not a narrow, limited discipline of academic research but an umbrella term for a general field of inquiry, one that includes within its scope many different sorts» (Wilson, 2015, P. 62). Науковиця R. Abdujalilova (2024) дослідила роль кримінологічної термінології в належному розумінні кримінально-правової системи. Авторка підкреслила, що терміни цієї галузі сприяють не лише ефективній комунікації її працівників, а й налагодженню взаємодії

з тими, хто залучений у кримінально-правові процеси, зокрема звинувачуваними та їхніми родинами. На думку науковиці, «this allows them to navigate court proceedings with greater confidence and understanding» (Abdualilova, 2024, P. 4). Слушним є зауваження дослідниці про те, що «familiarity with such terms can help those involved in a legal proceeding understand the legal process» (Abdualilova, 2024, P. 4). F. Teng у своїй праці окреслив важливість читання матеріалів BBC World Service для розширення словникового запасу учнів, що опановують англійську мову як іноземну, зосередившись передусім на педагогічному аспекті використання новинних текстів. Перелічені джерела, попри різноаспектне охоплення проблем, пов'язаних із обраним нами предметом дослідження, не дозволяють скласти уявлення про нього. Брак публікацій про функції кримінологічної термінології в англійських новинах Crime BBC News надає актуальності темі нашої статті, а проаналізовані праці почасти можуть слугувати його методологічною основою.

Мета дослідження – визначити специфіку використання кримінологічної термінології в англійському контенті ресурсу Crime BBC News, виявити тематичні групи термінів і терміносполук та з'ясувати їхні функції у формуванні уявлень читачів про кримінально-правову систему.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження проведено на матеріалі текстового англійського ресурсу Crime BBC News за 2025 рік. У виборі кримінологічних термінів спиралися на визначення кримінології, подане J. R. Wilson: «systematic study of crime, criminals, criminal law, criminal justice, and criminalization – that is, the rigorous, organized, and methodical examination of making laws, breaking laws, and enforcing laws, including the adjudication of allegedly broken laws, as well as wrongdoing and injustices that could or should be made illegal and the public discourse about the creation, violation, enforcement, and adjudication of the law» (Wilson, 2015, P. 77). Для з'ясування значень термінів послуговувалися онлайн-словником Cambridge Dictionary.

У виданні «The BBC News Styleguide» наголошується, що тиск часових обмежень через необхідність синхронно відображати новини не може служити виправданням для мовної

помилки, якої може припуститися автор публікації: «Writing under pressure is what our kind of journalism is all about, but it is no reason for ungrammatical, inelegant or sloppy use of English» (The BBC News Styleguide, 2003, P. 9). Відтак, високі вимоги до новинних текстів і орієнтація на найвищі журналістські стандарти сприяють створенню якісного контенту BBC News, якому властива чітка структурованість, логічна змістова організація, коректність використаної термінології, об'єктивність подачі фактів, емоційна незаангажованість і дотримання формального стилю викладу.

Серед ідентифікованої в текстах новин кримінологічної лексики можна виділити кілька тематичних груп. Найбільшою за кількість термінів виявилася група номінацій, що означають види правопорушень/злочинів і охоплюють як одиничні дієслова (*to drug, to rape, to kill, to assault, to steal, to rob, to raid, to wound, to murder, to injure*) та дієслівні словосполучення моделі «дієслово + (прийменник) іменник» (*to commit crime, to commit an offence, to commit a rape, to commit murder, to stab to death, to beat to death, to smoke weed, to execute robbery, to hold at gunpoint, to attack with a sword, to throw a grenade, to escape from prison, violate rights*), так і одиничні іменники (*crime, slavery, fraud, robbery, recidivism, shoplifting, killing, fly-tipping, manslaughter*) й іменникові словосполучення, утворені за моделями «прикметник/іменник + іменник» та «іменник + прийменник + іменник» (*computer misuse, home burglary, knife crime incident, sexual offence, domestic abuse, anti-social behavior, violent offences, sexual abuse, knife crime, sexual violence, sexual exploitation, knife attacks, homicide, crack deals, personal theft, peer-on-peer abuse, gender violence, attempted murder, gang-related crime; violence with/without injury, violence against women*).

Важливим аспектом коректності викладу подій у формі офіційних новин є точна відповідність використаних слів їхнім значенням. У згаданих рекомендаціях щодо створення BBC News багато уваги приділено правилам вживання лексики. Зокрема, акцент зроблено на тому, що недоречне використання слів призводить до втрати довіри того, хто ці новини сприймає: «If you write sloppily, choose the wrong words and misuse the ones you choose, why should the listener or viewer have any con-

fidence in the facts you are presenting?» (The BBC News Styleguide, 2003, P. 66). Важливим у контексті нашого дослідження є зауваження щодо використання синонімічних одиниць, що не є взаємозамінними через часткові відмінності в значеннях: «Assassination should be kept for the violent deaths of royalty and seriously prominent members of society, such as political or religious leaders. Everyone else is murdered or killed» (The BBC News Styleguide, 2003, P. 68). Зокрема, виявлені в нашій вибірці дієслова *to kill* і *to murder* мають значення «вбивати», проте перше означає спричинення чієїсь смерті (*to cause someone to die*), а друге вказує на дію, спрямовану на навмисне позбавлення життя (*to commit the crime of intentionally killing a person*). Ще один приклад термінологічних синонімів, які варто розмежовувати, – дієслова *to injure* та *to wound*, оскільки семантика першого охоплює завдання будь-якої фізичної шкоди (*to hurt or cause a physical harm*), а значення другого обмежується пораненням шкірного покриву (*to damage an area of the body, especially by making a cut or hole in the skin*). Так само необхідно зацентувати увагу на відмінності між синонімами *to steal*, *to rob* і *to loot*, адже перше дієслово означає вилучення речей у власника без дозволу (*to take something without permission of the owner*), друге вказує на жорстокий характер викрадення грошей або майна (*to take money or property illegally, often using violence*), тоді як третє стосується пограбування магазинів і будинків під час таких подій, як війна чи стихійне лихо (*to steal from shops or houses, usually of large numbers of people during a violent event*).

Значною за чисельністю є група номінацій, що означають установи й представників правоохоронної системи, серед яких можна виокремити одиночні іменники (*court, prosecutor, detective, judge, lawyer, attorney, solicitor, Commissioner, criminologist*) та іменникові словосполучення з атрибутивами (*Chief Constable, Police Crime Commissioner, police chief, police forces, Domestic Abuse Commissioner, Justice Secretary, criminal justice case worker, crime prevention officer, police officer, criminal barrister, forensic specialist, Superior Court, Criminal Cases Review Commission, Law Commission, Justice Committee*). Розмаїття англійських номінацій зі значенням «адвокат» не лише вказує на ареал їх

використання (скажімо, термін *attorney* властивий американському варіанту англійської мови, а лексеми *solicitor* і *barrister* вживають у Великій Британії та Австралії), а й показує на ієрархію в межах посади (наприклад, *solicitor* – адвокат, який може репрезентувати інтереси людей лише у нижчому суді, тоді як *barrister* – адвокат, який має право представляти справу як у нижчому, так і вищому суді).

Серед кримінологічної термінології в новинах Crime BBC News також доцільно виокремити групу номінацій на позначення правоохоронних заходів і видів покарань. До них увійшли як одиночні дієслова (*to arrest, to jail, to convict, to defend, to protect, to handcuff, to testify, to fine, to penalize, to interview*) й іменники (*imprisonment, incarceration, detention, punishment, deportation*), так і дієслівні словосполучення, утворені за моделлю «дієслово + (прийменник) + іменник» (*to sentence to life, to impose penalties, to arrest on suspicion, to carry out an investigation, to enforce a closure order, to accuse of an offence, to launch an investigation, to bring to justice, to assert power, to proceed to trial, to put on probation, to register a case, to store evidence, secure a conviction, to deliver protection*). Розмаїття використовуваної в кримінальних новинах вузькогалузевої термінології засвідчує увагу авторів до деталей і стратегію створення багатовимірної картини злочину та пов'язаних із ним правоохоронних дій. Це сприяє формуванню чіткіших уявлень читачів про особливості кримінального права, чинне законодавство, застосовувані процедури та фахівців, залучених у цю систему.

Ще одна група номінацій, яка заслуговує на увагу з огляду на частотність, охоплює терміни на позначення осіб, залучених у злочин – жертв і злочинців: *victim, shoplifter, offender, violent criminals, victim-survivor, robber, burglar, criminal gang, perpetrator, gunman, defendant, convict*. Попри розмаїття використовуваної термінології й увагу до деталей задля створення повноцінного контексту, автори новин Crime BBC News не зловживають описом подробиць, що могли б нашкодити кримінальним провадженням чи провокувати скоєння злочину. Зокрема, розробники рекомендацій журналістських стандартів застерігають від використання інформації, що може суперечити законності: «Detailed descriptions or demonstrations of criminal

techniques which could enable the commission of illegality should not be included unless editorially justified» (Reporting Crime and Anti-Social Behavior, 2019).

Висновки і перспективи подальших досліджень. З використанням методу суцільної вибірки в текстах новин Crime BBC News було ідентифіковано чотири найчисельніші тематичні групи кримінологічних термінів, що означають: 1) види правопорушень/злочинів; 2) установи й представників правоохоронної системи; 3) правоохоронні заходи й види покарань; 4) осіб, залучених у злочин – жертв і злочинців. Висока частотність уживаної кримінологічної термінології та її розмаїття дозволяє зробити певні висновки про журналістські стратегії авторів контенту. Виклад

новин про стан злочинності у світі на сайті Crime BBC News спрямований не стільки на саме інформування й генерування відповідної емоційної реакції в читацької аудиторії, скільки на розвиток правової культури громадян. Обізнаність читачів новин із вузькогалузевою термінологією сприяє формуванню уявлень про кримінально-правову систему: про нормативні документи, що визначають дію як злочинну; установи й посадовців, які займаються веденням справ; особливості притягнення до відповідальності; заходи, передбачені законодавством для захисту прав і свобод громадян. Перспективи подальших досліджень убачаємо у вивченні стильових параметрів мовного контенту Crime BBC News.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Abdusalilova R. Criminal Linguistics and Legal Terminology. *World Bulletin of Management and Law (WBML)*. 2024. Vol. 41. P. 4–6.
2. BBC Editorial Guidelines 2025 (2025). URL : <https://www.bbc.com/editorialguidelines/guidelines/> (дата звернення: 15.10.2025).
3. Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 10.11.2025).
4. Crime BBC News. URL : <https://www.bbc.com/news/topics/cldy2dmy748t> (дата звернення: 02.06.2025).
5. Editorial Guidelines on Language (2010). URL : <https://downloads.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/pdfs/language.pdf> (дата звернення: 15.10.2025).
6. Reporting Crime and Anti-Social Behavior (2019). URL : <https://downloads.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/pdfs/bbc-editorial-guidelines-section-8-reporting-crime-and-anti-social-behaviour.pdf> (дата звернення: 07.11.2025).
7. Teng F. EFL Vocabulary Learning through Reading BBC News: An Analysis Based on the Involvement Load Hypothesis. *English as a Global Language Education Journal*. 2015. Vol. 1 No. 1. P. 63–90.
8. The BBC News Styleguide. URL : <http://www.bbctraining.com> (дата звернення: 07.11.2025).
9. The Language of the Media (2003). URL : <https://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/radio/studyguides/pdfs/langmedia.pdf> (дата звернення: 07.11.2025).
10. Wilson J. R. The word *Criminology*: a Philology and a Definition. *Criminology, Criminal Justice Law, & Society*. 2015. Vol. 16. Issue 3. P. 61–82.

REFERENCES:

1. Abdusalilova, R. (2024). Criminal Linguistics and Legal Terminology. *World Bulletin of Management and Law (WBML)*, Vol. 41, 4–6. [in English].
2. BBC Editorial Guidelines 2025 (2025). <https://www.bbc.com/editorialguidelines/guidelines/>. [in English].
3. Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org/>. [in English].
4. Crime BBC News. <https://www.bbc.com/news/topics/cldy2dmy748t>. [in English].
5. Editorial Guidelines on Language (2010). <https://downloads.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/pdfs/language.pdf>. [in English].
6. Reporting Crime and Anti-Social Behavior (2019). <https://downloads.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/pdfs/bbc-editorial-guidelines-section-8-reporting-crime-and-anti-social-behaviour.pdf>. [in English].
7. Teng, F. (2015). EFL Vocabulary Learning through Reading BBC News: An Analysis Based on the Involvement Load Hypothesis. *English as a Global Language Education Journal*, Vol, 1 No. 1, 63–90. [in English].
8. The BBC News Styleguide. URL : <http://www.bbctraining.com>. [in English].
9. The Language of the Media (2003). <https://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/radio/studyguides/pdfs/langmedia.pdf>. [in English].

10. Wilson, J. R. (2015). The word *Criminology*: a Philology and a Definition. *Criminology, Criminal Justice Law, & Society*, Vol. 16, Issue 3, 61–82. [in English].

Дата першого надходження рукопису до видання: 11.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025